

ringe Betydning, at vore Almueskoler have været og endnu ere indrettede saaledes — og det gælder baade Statens Almueskoler og private Skoler —, at Husmandsbørn, Arbejderbørn og Gaardmandsbørn kunne sidde sammen paa Skolebænken. Jeg tror, at det i social Henseende har haft sin gavnlige Indflydelse paa Udviklingen i vort Land, at Gaardmandssønner og Husmandssønner, at Gaardmænds og Husmænds Børn have siddet paa Skolebænken sammen paa vore Højskoler. Jeg synes, man ikke skulde borttage et saadant Fundament for Højskolebevægelsen ved særlig at støtte Skoler, som indrette sig paa at være rene Klasseskoler. Højskolerne have ikke i nogen Maade afvist Husmænds Børn eller Tjenestefolk.

Højskolerne have tværtimod gjort, hvad der stod i deres Magt, for at aabne Døren for selv de fattigste Karle og Piger, der ønskede at komme der, og Staten har paa forskellig Vis støttet denne Bestræbelse ved at gøre det muligt for ubemidlede unge Mennesker at søge dertil. Jeg vil derfor advare imod, at man kommer ind paa at støtte disse separatistiske Bestræbelser, som gaa ud paa at sætte Skel i Befolkningen, skille den i Klasser i Stedet for, at man skulde søge at samle Befolkningen om en Undervisning, fælles for de forskellige Samfundsklassers unge Mennesker. Det glæder mig at se, at Højskolen nu ikke alene tager sig, som den hidtil har gjort, af Landsbybefolkningen, af Gaardmænds og Husmænds Børn, men at den ogsaa begynder at faa Tilgang fra Købstæderne. Disses Beboere have hidtil holdt sig noget fornemt tilbage overfor Højskolebevægelsen, men jeg ser, at der i de senere Aar er flere og flere fra Købstæderne, der søge Højskolerne, og det kan jeg kun glæde mig over.

Om det paagældende Ændringsforslag vil jeg altsaa sige, at det forekommer mig, at man her er inde paa en Vej, der ikke er heldig. Jeg hørte nok af den ærede Ordfører, at det skal være en „midlertidig“ Foranstaltning, og det mildner jo lidt paa Forholdet, men jeg har nogen Erfaring som gammel Rigsdagsmand for, at hvad der indføres paa Finansloven som midlertidig Foranstaltning, staar Fare for at blive stedsevarende. Har man først aabnet Døren paa Klem for Forsøg i en eller anden Retning, er det meget vanskeligt at lukke den igen. Jeg synes, som jeg her har udviklet, hverken, at Planen i og for sig er formaalstjenlig, ej heller at det er korrekt, at man ved 3die Behandling af Finans-

loven søger at indføre en saadan Forandring af den bestaaende Lovgivning.

Dernæst skal jeg tillade mig med nogle Ord at omtale Ændringsforslagene Nr. 140 og 141, der angaa et Bidrag paa 15,000 eller 20,000 Kr. til de private Seminarier. Jeg hørte i Dag med Glæde det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) stærkt tage Ordet til Forsvar for de private Seminarier. Det er ikke ofte, jeg har den Glæde at være enig med det ærede Medlem, men her er, jeg til en Afveksling enig med ham. Det ærede Medlem har nemlig stærk Tilbøjelighed til at lade Staten sørge for al Ting; han har meget mere Tillid — som Regel — til Statsskolerne end til de private Skoler. Her gør han en hæderlig Undtagelse, og det maa paaskønnes.

Jeg er maaske ikke mindst kaldet til at paaskønne det ærede Medlems Change-ring paa dette Felt. Det forekommer mig, at vi alle kunne erkende, at de private Seminarier paa mange Maader have ydet et godt Bidrag til Lærerstandens Dygtiggørelse. Jeg tror, at det er godt for Statsseminarierne at have en saadan Spore ved Siden af sig.

Jeg vil nødig sige noget ondt om de nuværende Statsseminarier, men jeg kan ikke undlade at gøre den Bemærkning, at de Elever, der udgaa fra de nuværende Statsseminarier, ikke have et saa kendeligt Præg paa sig som de, der tidligere udgik fra Statsseminarierne, den Gang da det var særlig fremragende Personer, der stode i Spidsen for Seminarierne og i høj Grad paavirkede Eleverne. Naar jeg i min Ungdom mødte Mænd, der kom fra det nu nedlagte Snedsted Seminarium, der havde en saa fremragende Pædagog som Ludvig Christian Møller til Forstander, eller naar jeg i min Ungdom mødtes med Lærere, der vare udgaaede fra Jellinge Seminarium, der havde en saa eminent begavet og udpræget Skolemand som Pastor Svendsen til Leder, eller naar jeg mødtes med Elever fra Gedved private Seminarium, hvor der var saa dygtige Forstandere som Peder Bojsen og Martin Christensen, havde jeg Indtryk af ganske anderledes fremragende Personer end de Seminarister, vi nu se udgaa fra Seminarierne. De forstode ikke alene at gøre Undervisningen tiltalende i deres Skoler (K. M. Klausen: Saa er Kultusministeren ikke derfra). Jeg skal ikke her undersøge, hverken hvor det ærede Medlem eller Kultusministeren er fra, det vedrører ikke denne Sag, og det overlader jeg til det ærede Medlem, at fantasere over.